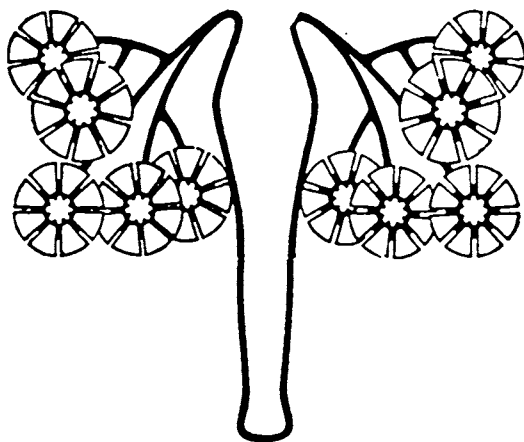

Pokrok a náboženství

Th. Dr. Ot. Tauber.

Ve Strážnici 1911.

Tiskem Roberta Veselý-ho ve Strážnici.
Nákladem vlastním. — Druhé vydání. Cena 10 h.

Nil obstat.

Dr. Richardus Špaček,
censor.

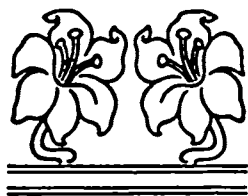
Ab A. E. Consistorio. Nr. 1453.
Imprimatur.

Olomucii, die 3. Maii 1911.

Dr. C. WISNAR,
Vicarius generalis.

HENRICUS GEISLER,
Cancellarius.

Památce svého
zemřelého otce.

Osm stran bojuje v národě našem o vládu nad lidem.

Sedm z nich zajedno jest v zášti proti katolické církvi. Čím to je, že všechny strany, jinak zcela protichůdné v zásadách, se svorně spojují, když přijde do živého, proti katolické církvi? Věc jest velmi pochopitelná. Spojuje je všechny stejný protináboženský názor světový. P r a v d a j e s t j e n o m j e d n a, jenom jeden je Bůh, jedna víra, jedna církev pravá. Jiných vyznání a sekt se naši nepřátelé nebojí, neboť ty se boří samy, jsouce dílem lidským. Církev katolická je z Boha, je jako skála věkovitá, nerozborná, proto všechno zuří jen proti ní. Dvěma pánům nelze sloužit, buď se držíš Boha, nebo jsi proti Bohu.

Vlastně tedy jsou na světě jen dvě strany, od věků proti sobě bojující:

Strana Boha a strana proti Bohu, strana pravdy a strana bludu. Všecky časové otázky se soustřeďují dnes v otázku náboženskou. Boj byl, je a bude do konce. Dva zvítěziti nemohou. Kdo zvítězil? Zvítězil Bůh, zvítězil pravda.

K a ů d á s t r a n a m á s v ů j p r o g r a m . Co je to program? — To jest to, co chce, jaké má cíle nábožensko-kulturní, národnostní, sociálně hospodář-

s k é. Všecky strany se chlubí pokrokem a pokrokovostí.

Co je pokrok? Myslím, že pokrok v pravém slova smyslu je: vědomá, trvalá, úsilná snaha po pravdě, po dobru, po lepším, po dokonalosti, po pořádku, po poznání všech jevů a jich vztahů, po poznání prvních příčin všech věcí a jich nejvyšších důvodů. Dále myslím, že pokrok je užití všech sil a schopností, zvláště pak rozumím pokrokem stále osvědčování svého mravního bytí, stálou práci, sebevzdělání a sebezdokonalování. V tom smyslu jsme a máme býti všeci bez rozdílu stran pokrokovými.

Proto zvláštní strana pokroková je zbytečností a osobivostí. Pokračovat má každý; kdo nepokračuje, nezůstává stát, ale zůstává zpět. Toť je stará věc. Církev katolická hlásá pokrok již téměř 2000 let a pokrokaři teprve teď ve XX. století přicházejí s pokrokem. Lev XIII. řekl: Církev je nepřítelkyní nečinnosti. (Okr. list Immortale Dei). Lenost je přece sedmý hlavní hřích; to ví každé dítě.

Ze Strážnice k Veselí jeli vlakem lidé z venkova. Jeden cestující v městském obleku vykládal o samém pokroku; církev, kněží, lid vše mu bylo zpátečnické. Prostá žena ze Žeravin, až toho mluvení o pokroku bylo moc, se ho táže? „Povězte nám, jak starý je ten pokrok? Mlčel jako ryba. Pokrok je tak starý, jak starý je svět.

Bůh na počátku již řekl lidem prvním: „Podmaňte si zemi a panujte nad ní“. (I. Mojž. 1, 28). To jest hleďte využítkovati všech sil přírodních i svých. Kristus pak řekl: „Hledejte a naleznete“ (Luk. 11, 9) t. j. hledejte, bádejte; neboť kdo hledá najde. Bůh je tedy počátkem všeho pokroku světového, mravního, průmyslového, hospodářského. Bůh dal nám rozum, abychom rozeznávali pravdu a blud, dobré a zlé. Co je pravda? To co je. Bůh je sám od Sebe, Bůh je Pravda sama, Dobro samo. — Bůh je tedy zdrojem spravedlnosti a práva, vzdělání a dokonalosti. Bůh neviditelný nám dal Syna. Syn Boží je příčinou vzornou všeho pokroku a Duch svatý je jeho příčinou účinnou. Duch sv. nás osvětluje, pobádá, bychom začali a pokračovali, pravdy objevovali, Bohu se podobnějšími a tím i milejšími stávali a s nejlepšími úmysly vše dobré konali. Bůh má všechny dobré vlastnosti v míře největší. Bůh je tedy ideálem a zdrojem pokroku nekonečného. V katechismu se přece probírá a vysvětluje zvláštní pojednání o „snaze po dokonalosti“, t. j. o pokroku. V Bohu je pravzor všeho dobrého. Kdo staví bez Boha, začíná od střechy, kdo staví na Bohu, staví na skále. Nebude-li Hospodin stavěti domu, darmo pracují, kteří stavějí jej. Kristus řekl: „Beze Mne nic nezmůžete“. (Jan 15, 5).

Práce naše v lidu, ve škole, v rodině, nese ovoce stonásobné jen milostí Boží. My tedy chceme pokrok, ale ne pokrok bez Boha, neboť jsme přesvědčeni, že pokrok je možný jen na základě věčných nezvratných pravd tak jako věda mathematická (početní) nemůže se rozvíjet jen na základě nezměnné násobilky.

Náboženství dává našemu životu duševní obsah, vznešené myšlenky, smysl a účel, že víme proč žijeme.

Vědí, pokrokáři, co vlastně chtějí?

Jaký je jejich program
nábožensko-kulturní?

To nám napovídá „Věstník učitelský“ 13. ledna l. r., kde píše Frant. Úlehla, jak člověk pokrokový občana věřícího učinil a učiniti může nevěrcem, tak že „dnes je občan nevěrcem a důsledně pokrokovým člověkem“. Pokrokovost je tedy nová forma starého pohanství, ale pohanství bez-božeckého. I pohané byli věřícími. Dějiny se opakují, vše tu již bylo. Moderní pokrokáři vycházejí z předpokladu samovolného, věčného vývoje (evolucionismu), jak mu učili v 19. stol. Hegel, Fichte, Schelling, a jak mu učí ve 20. stol. Haeckel, Klaatsh a j. Pokrokáři myslí, že jednou všechno budou věděti. Tedy pokrok přestane. Když přestane, musel začít, není tedy od věčnosti.

Kdyby byl skutečně pokrok od věčnosti, byl by již dávno ukončen. Co je věčné, je nezměnitelné, dokonalé, jednoduché. Kdyby skutečně byl pokrok věčný, jak by mohl býti rozpor mezi názory mezi bludem a pravdou, mezi zlem a dobrem?

Bůh určil zákony vývoje, dal podmínky k němu. Bůh je tedy původ pokroku. Nauka vývojová Boha neodstranila, naopak. Její nutně vyžaduje tak jako plán nebo stavba vyžaduje stavitele. Co se vyvinuje, to musel Někdo napřed tam zavinouti. Bezbožectví je výsledkem vědy špatné.

Co je věda? Věda je výklad přírody a příroda je dílem Božím. Že z mrtvé hmoty nemohlo vzniknouti živé t. j., že živé vzniklo jen od Živého, to dokázali ne bohoslovci, ale přírodozpytci: Virchov, Tyndall, Reinke, Harley, Kelvin a j. Proč nestvoří nějaký mudrc živou buňku?! Pokrokáři opakují staré bludy. Nic prý není stálého, absolutního (trvale platného).

„Panta rhei“ (vše plyne, vše se mění), řekl již starý mudrc pohanský Heraklit. Toť i heslem pokrokářů. Dle toho tedy platí: Co včera bylo pravda, dnes může býti lež, co dnes je dobré, zítra může býti zlem.

Pak je klam a mam i pokrok.

Pokrok a pravda — toť moře a klid, toť oheň a voda. Názory a doměnky rozčejí hladinu světa a zanikají, jen církev katolická ční jako skála a trvá.

Když se vše nutně vyvíjí, jak lze mluvit o volnosti bádání, o volnosti myšlenky! Jaký tu zásadný rozpor u pokrokářů samých. Jakým nesmyslům musí věřit, kdo nechce věřit! Dějiny nás učí, že po dobách rozkvětu nastal úpadek. Ve mnohých věcech na př. v odvodňování, v barvivu nás staří Egypťané předčili. Když se vše nutně vyvíjí, pak je konec originality (původnosti), vynalézavosti, duchaplnosti a iniciativy (vzpruhy) a tím konec pokroku, neboť k čemu usilovat, když se všesamosebou nutně vyvine? Jen víra ve zodpovědnost a věčný život je pákou pokroku.

Jedna paní ve Strážnici pravila pánu pokrokovému: „Vy jste proti náboženství!“ On na to: „Ne, my jsme jen proti církvi, proti kněžím.“ Paní mu na to vtipně: „Vy tedy to náboženství máte snad s první instance, snad se Vám Bůh zjevuje?“, Bůh byl by dopusti, abychom my lidé po věky bloudili a nechal nás tak? Kdyby si každý tvořil své náboženství, to by bylo pánu bohů? Goethe dí: „každý si tvoří boha jaký je.“ Ten zmatek by Bůh měl navždy nechat? Když tomu tak, bylo nutno, by Bůh nás poučil. Zjevení Boží bylo nutno a je skutečno. To nám dokazují knihy svaté, zkazky národů, věrohodnost a bezúhonnost spisovatelů knih Starého i Nového zákona a vznešená nauka těchto knih, souhlas událostí v nich líčených se zprávami souvěkých dějepisců s vyko-

pávkami. Sám Rousseau dí: „Něco takového, jako dějiny evangelií se nevymýšlí.“ Toto zjevení Boží nám přechovali a zachovali papežové, sv. spisovatelé a kněží t. j. církve. Musí přece býti někdo, kdo by slovo Boží vysvětloval a hlásal. Škola není bez učitelů a církve nemůže býti bez kněží. Člověk je bytost společenská a Bůh je Pánem společnosti. Musí tedy býti i společnost náboženská t. j. církev.

Říci: Bůh je, ale nic nedbá o svět a my nemusíme dbáti Oň, je nedůsledné rouhání. Když je Bůh, musíme si jej představovati jako otce, plného lásky. Nutný důsledek Boží podstaty je tedy Boží péče o svět t. j. Prozřetelnost. Xenophon nazývá Zea (boha) „pořadatelem“ (Memor. IV. 3.)

Pokrokáři hlásají volnou myšlenku, volnou školu, rozlukou manželskou, odluku státu a církve, spalování mrtvol, odkřesťanění světa s Macharem, zavrhuji božství Kristovo, bible je jim bájkou, zavrhuji možnost zázraku, hlásají, že církev je proti pokroku, víra proti vědě, proti rozumu, náboženství je jim věc citu, šíří knihy a listy výslovně proti náboženské. Tak se chlubí učitelé moravští, že za rok rozšířily 5000 ex. Havlíčka a Palackého. Hlásají mravnost bez náboženství. Pokrokář volá jako moderní Faraó: „Kdo je Hospodin, abych poslechl hlasu jeho?“ Pokrokáři tropí si posměch z obřadů, z nebe, věčnosti, svátostí, zavrhuji autoritu světskou i duchovní,

vyklučují bohosloví z universit, šíří skepticismus (pochybovačství). Jejich zbraně jsou: lež, terror, (zastrašování), násilí. Otec volné myšlenky, Voltaire pravil: „Lžete jak ďáblové!“ Francie a Portugalsko nám dávají názor, jak si pokrokaři chtějí počínat i u nás. Zakazují tam církevní průvody, vraždí zbraňují výchovu náboženskou i mimo školu, vyhánějí, vězní. Sto umělců ve Francii protestuje a žádá, by židovskozednářská vláda ustala bořit lidové památky náboženské. Co se děje ve Francii, má prý býti u nás. Angličan Tomáš Pinkerton dí: „Jsem protestant, ale neznám nic tak hanebného ani v nejtemnějším středověku jak se zachází s církví katolickou ve Francii ve třetí republice.“ To má nastati i u nás! Táži se: může katolík s dobrým svědomím býti pokrokářem? Pokrokaři svádějí k odpadu od víry. Ano, již leckdo odpadl, ale brzo jej to mrzelo. Komu tím vyvzdoruješ? Církvi? Ta bude bez tebe. Jen sobě uškodíš, neboť hlavou zeď neprorazíš, sobě ji jen rozbiješ. Náboženství je pokrokářům věcí překonanou, ale já se ptám: Kdo je překonal? Kdo je vyvrátil, kdo dokázal, že není Bůh? Které pravdy nám kdo vyvrátil? Ve jménu kterého objevu bych neměl věřit? Pěkně dí spisovatel Klosterman: „Rozhodně nejsou pokrokové útoky, jež směřují proti jádru víry; není pokrokové soustavné snižování kněžstva. Kdo přijímá svátosti, není ještě zpátečníkem. Pokládám úctu Bohorodičky a z ní plynoucí idealisování ženy za nejvyšší po-

krokové. Jsem pokrokový, ale ne ve smyslu těch, kteří vidí v křesťanství překážku vývoje.

Kdo má za to, že jest povinností pokrokového člověka pokládati víru za stanovisko přemrštěné, nechť uváží, oč usiluje. Co vezme lidu a co dá výměnou? Snad nějakou filosofii? Ta nepostačí ani vzdělanému intelligentu. Prostý člověk hledá útěchy v trampotách. Vezměte mu tuto útěchu, srdce mu vyprahne. Pokroková hesla nemohou stačiti ani na povznesení intelektu, ani na mravní zušlechtění. Tvrdíš-li, že není možno, by vzdělaný člověk věřil, buď umlčuješ vnitřní hlas nebo se mýlíš.“ (Snímky lidí.)

Volná myšlenka je volný nesmysl. V Lipsku na universitě protestantské je nápis: „Volně myslet je dobře. správně myslet je lépe.“ Mnozí křičí po volné myšlence, ale když volnost tu dostanou, nevědí, co by mysleli. Volnost chtějí a volají: „můžeš myslet volně, ale běda ti, kdybys myslel jinak než já!“ Rozum je omezen pravdou, vůle dobrem t. j. mravním zákonem. Dejte řece Moravě bezmeznou volnost a uvidíte následky: zátopu. Třeba regulace. I volnost musí míti jisté meze, jinak nastává nevázanost, rozvrat, zmatek, svévole, rozpor v názorech i v životě. Křičíte: volnost, svobodu! A jste zajatci vášní, slepých pudů, cizích vůlí. Všude je nejistota, sobeckost, boj třídní, jen Pravda Boží září jako věkovitý maják bezpečně, vítězně. Znak

pravdy je stálost. Chcete pokrok, ale jaký je váš cíl, jaký účel? K čemu to vše vření a kvašení? Jaký úmysl má váš pokrok a v čem záleží? Proč voláte k pokroku? Čím chcete lidi všechny k pokroku zavázat? Až budou všichni pokrokoví, co potom? Chcete reformu, ale proč nezačínáte u sebe? Sejete vítr, klidíte bouři. Reformovati se musí s láskou, vy sejete zášť. Reformovati smí ten, kdo má široký rozhled a sám je bezúhonný. Dnes vyžilci chtějí reformovat církev. Stále se mluví o pokroku, ale kolik těch výbojců pokroku pokračuje v pravdě, ve ctnosti, v mravech? Chcete nové náboženství a nevíte jaké. Když je najdete, kdo vám má věřit? Jste omylní. Jste lidé. Náboženství právě jen to je, jež zjevil Bůh. Pochybovačnost je defekt (nedostatek, vada) rozumu a kapitulace (vzdání se) vědy. Podrývání autority plodí vzdor, zpustlost. „Život se stal dnes štvanicí“ dí Glück. (Slabom. děti.) Jen náboženství dává chuť k práci, vyšší myšlenky. Filosofové velcí byli a jsou hluboce věřící: Solojev, Foerster, Faraday, Frauenhofer, Gauss, Clausius, Ampère, Volta, Heiss, Pasteur, Paskal, Eucken, Herschel, Newton a j. Bránila víra jejich pokroku? Brání dalekohled oku? Jen víra poskytuje celý názor světový. Zdroj víry a vědy je jeden: Bůh. Tedy věda a víra jsou v nejlepším souladu. Pravda se nebojí volného bádání a volné bádání se nebojí pravdy. Třeba rozeznávat domněnku a pravdu.

Je hanba, když dítě věří otci? O víro, ty's největší ctí rozumu lidského! Ty začínáš, kde rozum přestává. Náboženství je zjev všeobecný. I kmenové, kteří dosud jsou na nejnižším stupni, na př. Pygmeové, Ituri, Watva v Indii, v Africe mají představu o jednom Bohu. Cicero dí: Čím blíže jdeme k původu lidstva, tím jasnější poznání pravd nalazáme (de leg. I.)

Náboženství udává vůli směr; je tedy nutno pro mravnost. Krásně dí pastýřský list biskupů rakouských ze dne 17./4. 1910: „Jednotlivec silné povahy snad z důvodů ethických (mravních) přemůže zlé náklonnosti v něm kořenící, ale aby celý národ se udržel mravně bezúhonným, k tomu potřebuje živé víry v Boha všemohoucího a nejvyššího svatého, hlavně víry v božský zákon mravný“. Když mám býti mravným, musím napřed vědět: odkud jsem, co se mnou bude, odkud je zlo, co je dobré, jaký je můj poměr k Bohu, k bližnímu. Na tyto otázky může odpovědět jen víra. Jen ona nám dává všeobecně platné, nezměnitelné, věčné měřítko dobra a to je: vůle Boží, Bůh.

Štěstí člověka spočívá jen v plnění vůle Boží. Národ bez Boha je soptící peklo. Sám Masaryk přiznal: „sebevražda je plodem pokroku.“ (Selbsmord 146.) Když není Boha, tož k čemu je vše? Abychom tu zanechali jen stopu v písku, již vítr zaneše? K čemu

pokrok? Aby lidé byli šťastni? V čem však záleží štěstí? Snad ve slávě, v bohatství, v požitcích? Vždy zůstane otázka: co potom? Když není Boha, není svědomí, není zákona, není hříchu, není tvého, vše je klam, vše je dovolené, proto jez, pij, bij, užívej, rvi se . . . lidé se stanou horší než zvěř. Po ovoci poznáte je“, toť dobré sudidlo, jež Kristus dal.

V Itálii r. 1870 zbavili papeže moci, zavedli vládu protikatolickou; za 40 roků vlády této se počet analfabetů (kteří čísti neumějí) nezmenšil, poměry jsou jak před 4 desíletími, ba zločinnost stoupá úžasně, R. 1880 bylo zločinců 13.000 — r. 1908 již 30.000. Ejhle pokrok bez Boha! Počet vystěhovalců v Itálii obnáší za 40 let: 8 mil. 129.376. Kde je pokrok, odtud by se nestěhovali.

Pokrok je dnes frásí, modlou, modou. Kdo pluje s proudem, dnes tak, zítra jinak je bezkarakterní. Zajímavě pozorovati, jak teď v zápase stran mnozí mění kabát přesvědčení. To že je pokrok? Pokrok žádá boj a vývoj. Jen shnilá ryba pluje po proudu, živá pluje proti proudu a tou — jsme my. Jsme sami proti všem. — Denně skoro čteme o defraudacích, deficitech. Heslo zní: „Jen užít! Po nás ať přijde potopa!“ Vyšší zájmy ustupují sobeckým a strannickým. Všude hašteřivost, neústupnost.

Dobře se dnes hodí slova Svat. Čecha:

„Když se Petru noha smekne,
Pavel ruce mne,
a když Pavel „ano“ řekne,
Petr řekne „ne“,

když se jeden k činu chystá,
druhý leze v kout,

všickni proto ani z místa
nemůžem se hnout“. Ať žije pokrok!

Jaký je pokrokový program ná-
rodnostní?

Vlastně žádný. Pokrok je zásadně inter-
nacionální (mezinárodní). Hlásá boj proti
Římu. Pokrokáři chtějí odvolání vyslance
u Vatikánu, přejí Nathanovi, spojují se se
socialisty, jimž je „vlast“ přeludem, místo
proti němectví alarmují k vášnivému boji
proti strašáku „klerikalismu“, milejší je jim
židovský kaftan než „klerika“ českého kněze.
Míchá se Řím do našich národnostních
zájmů, voleb a sporů?

Prošel jsem dějiny všech 258 papežů,
ale nenašel jsem ani jednoho, který by byl
proti Čechům, protože byli nebo jsou Čechy.
Hadrian II. a Jan VIII. schválili liturgii slo-
vanskou, Pius II. sepsal dějiny Čech, Inno-
cenc III. dal knížeti českému titul krále,
Martin V. chtěl získat Čechy po dobrém,
Innocenc IV. hájil Moravu proti Maďarům,

Innocenc II. smířil odbojná knížata moravská, Urban V. věnoval 12 prebend na universitu pražskou, Řehoř XVI. si dopisoval s Jungmannem, Honorius III. se zastal Litvanů, Lev XIII. je papež Slovanů, Pius X. osvobodil Hlinku atd. Jest na nás, abychom se v Římě uplatnili a vždy řádně informovali. Proti bludařům Řím vystupoval, ať byli Češi, nebo Němci, neb i sami Vlaši, neboť úkolem papežství je: jednotu víry. Řím nás neubíjí, sami se ubíjíme slovanskou, dědičnou svárlivostí a malichernou závistí. Dobře dí Winter: „Čechům neuškodil Řím, Češi si uškodili sami svou nesvorností, svou nešťastnou politikou“. (Život církevní.)

Náboženství probouzí vlastenectví a velí milovati vlast jako matku. Jak vydatně prospívá k uvědomění národnímu idea cyrillo-methodějská! Waschington pravil: „Není vlastimilem, kdo brojí proti náboženství“. Sám Čas r. 1908 napsal: „Klerikáli mohou býti a jsou zcela dobrými vlastenci.“ Nuže! Rusové usilují Poláky odkatolčit a pak porušit, neboť vědí, že není lepšího vlastence nad katolíka. Katolická církev je sice sama sebou vše—národní, ale přece „národní“. Katolická víra rodí charaktery obětavé, nezištné, velkomyslné, poctivé a tudíž i pravé vlastence. Pokrokáři vrhají v národ pochodeň nevěry, zednářství, revoluce a připravují tím národu českému novou a poslední Bílou horu, vraždí naši slovanskou

vzdělanost a samorostlost. Radikalismus dosud nám jen uškodil a připravil o těžce získaná jazyková nařízení. Národ náš buď bude katolickým nebo ho nebude! R. 1860 chtěl císař německý zabrat si část Čech, ale Bismark radil:

„Napřed hleďme Čechy poprotestanštit a pak je získáme celé“.

Heslo: „Pryč od Říma“ je tedy signál nejen na zničení Říma a dynastie habsburské, ale i signál na udolání Čechů. Pěkné vyhlídky pokroku! Naši pokrokáři tak slepě připravují náš národ pro německý žaludek.

Pozoruhodno je, že vůdcem moravských pokrokářů je pokřtěný žid (Stránský), vůdcem pokrokových studentů žid (Rosenzweig). Úbytkem víry upadají veliké národní ctnosti: obětavost a láska.

Jaký je pokrokový program sociálně-hospodářský?

Vlastně též žádný, leč jen starý liberalismus (svobodářství), jenž hlásá volnou konkurenci, volnou zadlužitelnost, volnou parcelaci, volnost lichvy, třídní boj, a volnost kapitálu, volnost rouhání, neřestí, učící, že vše dovoleno, nic že netřeba si odříci, ženoucí tak lid v záhubu, liberalismus, zdůrazňující jen právo jedince a tím rozněcující sobeckost a osobní ziskuchtivost, liberalismus,

jenž nezná ochrany řemeslníka ani dělníka ani rolníka, liberalismus hlásající nanejvýš trpný soucit, planou humanitu, liberalismus, chtějící jen klamné blaho časné, liberalismus, jemuž je dobré, co je užitečné, jímž vydán chudý, slabý, malý na pospas velkým, mocným, bohatým. Není pokrok jako pokrok. „Politika je boj o moc, ne o mravní ideály“ volají Nár. Listy. Čistý to pokrok! Všude pozorujeme následky pokroku svobodomyslného: nespokojenost, sesurovělost, rozpoutané chtíče, stávky a resistenci (odpor), nechť k povolání, hrabivost, podvodné podniky, bankroty, chlebařství, bezcílnost, hrubý materialismus (hmotařství).

To vše tedy značí úpadek, ne pokrok. Opakuje se dnes totéž, co bylo v 16. stol. jak nás o tom poučují velkolepé dějiny Janssenovy (*Geschichte des deutschen Volkes*). Tehdy byla činnost katol. církve podlomena a následky toho byly: úpadek obchodu, řemesla, zemědělství; vplížila se zášť a nesvornost. Pod heslem svobody se rozmohla zdivočilost, pijáctví, nastal rozvrat pojmů mravních i náboženských, nastoupila moc ničemných jednotlivců a židů, lichva, střední stav vydán na pospas velkokapitalistům. Sami novokřtění (sekte lutheránská) naříkali, že za papeže to nebývalo, dokud platily kanonické předpisy proti vyděračství a lichvě. Zkušenost dějinná nás tedy učí, že katolicismus je základem pokroku ve všech oborech.

Hammerstein dí: „Bez víry ve věčnost a spravedlivého Soudce je veta po svědomitosti úředníků, sebezáporu dělníků, dobrotivosti bohatých, poctivosti všech, trpělivosti nuzných — ctnostech to, bez nichž národ žíti nemůže.“ Národ náš nebude spasen velkohubými slovy o pokroku, ale drobnou, svornou prací. „Práce tichá a společná zjedná vlasti oslavu.“

Kultura moderní sklamala. Při všem rozvoji věd, při telegrafech, telefonech, elektrice a páře je lidstvo šťastnější? Víra není a nebude nikdy zbytečna. Dobře dí Tolstoj: „Je největší pověra, že víra může býti někdy nahrazena vědou“. (Kruh četby). Samé vědy se lid nenají. Jen náboženství může vypěstiti cit společenské spravedlnosti, zodpovědnosti a povinnosti k bližnímu. Víra v život věčný povzbuzuje k čilosti, k horlivosti, k dobrým skutkům, k reformám, k pokroku, neboť si nebe musíme zasloužit. Byť nevím jak svět pokročil, zůstane nemoc, smrt, trápení a bolest a dokud ta bude, bude nutna i víra, bude nutný Kristus.

Kdo zavrhuje víru a vše nadpřirozené, nerozumí vnitřní bytosti člověka a propadá vědeckému zpátečnictví a úpadku a tím zamezuje lidské štěstí a pokrok!

K a t o l i c i s m u s je svou podstatou pokrokovým, osvětovým. Má jasný, určitý cíl a program všelidský, všecky stavy, lidi,

časy, otázky a všechny potřeby objímající. Je tudíž sociálně reformní a pracovní. My jsme pro vzdělání pravé a pro vše dobré a pravdivé ve vědě, ve škole, ve společnosti, v národě, v životě, v theorii i praxi. Jsme jen proti zneužití vědy. Bůh je nám začátkem a koncem, alfa a omega (a—z.) Účel našeho pokroku je spása duší, jejich blaho časné i věčné. Heslem naším: „Vše pro Boha!“ „Kdo z Boha jest, slovo Boží slyší. Vy neslyšíte, že z Boha nejste.“ (Ev. Jan 8⁴⁷.) Bůh se jmenuje latinsky Deus. Slovo to je z indického sanskritu Dyaus (dyv=svítiti.) Bůh je světlo. My od Boha vycházíme, my jsme tedy praví osvícenci. Vy tápete a jdete za bludičkami, nám pravdy Boží jsou hvězdami svítícími.

„Tam kde noc a bezdno zdá se,
jasná víra usmívá se.“

Prof. Šembera dí: „Z 50 spisovatelů českých r. 1848 bylo 30 kněží.“ P. Řezáč zřídil v Čechách 300 knihoven, P. Wurm zřídil vlastenecké museum v Olomouci.

Církev katolická žehná továrnám, železnicím, zrodila milliony reků. Bl. la Salle založil první pokračovací školy. Kněz P. Holba založil první Raiffeisenku u nás. Papežové založili sedmdesát universit. Kněz P. Štulz založil první dívčí školu vyšší u nás a čeští Benediktíni založili v Chicagu III. svého času největší českou školu v Americe. P. Rojek 1845

zřídil dívčí školu přádelní. Katolicismus bojuje za svobodu práce. Země katolické: Belgie, Porýní, Bavorsy jsou země zářivého pokroku, všeobecného blahobytu a svépomoci.

Za 26 let Belgie nezavedla nových daní, v Porýní je ruch osvětný a náboženský velmi čilý, v Bavorsku hledají cesty nového výchovu a prostředky blaha pro hospodáře i čeledíny. „Dobrý strom dobré ovoce nese.“

Katoličtí čeští i němečtí kněží byli vždy v čele pokroku. P. Dasbach se ujímal našich dráteníčkův v Německu. P. Černoch a Sušil zakládali spolky a besídky pro dělníky a učně, kol. r. 1850, když u nás jméno „pokrok“ a „jméno socialismus“ ještě ani známo nebylo. Co je nové, není vždy lepším.

Katolíci! Býváme poraženi, ale nehyneme.“ (2 Cor. 4⁹). Vysoká rada pokroková vyřkla nad námi: „Máme zákon, dle něhož katolíci musejí zemřítí.“ Jásejte pokrokáři! Kdo se směje naposled, směje se nejlépe; není všemu konec. Na Velký pátek jásalo peklo, za tři dny jásalo nebe, jásali křesťané. Kristus vstal. I narod náš bude brzo slaviti vzkříšení. Každý se přičiň a brzo zvítězí pokrok katolický! Zdař Bůh!

Tyto dny vyjde již druhá brožura
od Dr. Ot. Taubra:

„Náboženství a politika“.

**Brožura tato je velmi časová a
vhodná teď v okamžiky rozhodné.
Dokazuje, že náboženství je věc
ne soukromá, ale veřejná a
patřící i do politiky.**

**Dokazuje to z víry, z roz-
umu, z dějin.**

**Je plná výroků a příkladů, přihlíží
k programu všech stran zvláště
agrární a socialistické a vyvrací
jejich klamná hesla.**

Objednávky lze již teď hned činiti.

Cena též 10 hal.

Rob. Veselý, knihtiskárna ve Strážnici.

K volebnímu období

ku zhotovení veškerých tisko-
pisů všem korporacím
doporučuje se

∴ **Knihtiskárna** ∴
R. Veselý, Strážnice.

Nákladem katol. spolku učitelského vyšlo:

☐ **Dvě řeči o tisku.** Brožurka
za 20 hal. ☐

☐ **Pan inženýr.** Veselohra o 5
jednáních od A. Smýkala. Poprvé
provozována s velkým úspěchem
ve Strážnici. ☐ Cena 1 K.
:-: Herní právo 3 K. :-: ☐

☐ **Objednávky vyřizuje:** ☐

Knihtiskárna Robert Veselý ve Strážnici.

